Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

TEM/22/00.01.02/2018
Asiantuntijalausunto 22.10.2018

Eduskunta
Ympäristövaliokunta 23.10.2018 klo 10.00

Työ- ja elinkeinoministeriö
Kaupallinen neuvos Tomi Lounema

HE 116/2018 VP HE EDUSKUNNALLE LAIKSI YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUUTTAMISESTA

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esitystä kannatettavana.

Esitettävät viranomaisten toimivaltuudet edistävät osaltaan ympäristönsuojelua ja turvallisuutta. On yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaista kehittää viranomaisten reagointikykyä toimia mahdollisimman ennakollisesti poikkeuksellisissa vakavan vaaran tilanteissa kuin joutua toimimaan tilanteen mahdollisesti eskaloiduttua onnettomuudeksi tai ympäristövahingoksi. Esitys selkeyttäisi nykyistä oikeustilaa ja ympäristösuojelulain valtion valvontaviranomaisen toimivaltuuksia ryhtyä toimiin toissijaisissa vastuutilanteissa.

On kuitenkin tarpeen kaikissa yhteyksissä korostaa talouden toimijan vastuuta. Talouden toimijalle ei saa muodostua insentiiviä taloudellisen edun tavoitteluun jättämällä laissa säädetyt velvoitteet täyttämättä. Siksi esitettävän menettelyn tulisi olla viimesijainen keino ympäristön ja turvallisuuden suojelemiseksi. Kuten esityksessäkin todetaan, olisi viranomaisten ryhtyminen toimiin poikkeuksellista ja edellyttäisi laajaa harkintaa ja tulisi sovellettavaksi arvioiden mukaan todennäköisesti harvoin. Aiheuttamisperiaatteen mukaisesti viranomaisille aiheutuneet kustannukset perittäisiin mahdollisuuksien mukaan takaisin siltä, jonka velvollisuutena toimien toteuttaminen olisi ollut.

Kuten esityksessä todetaan, ehdotettavan säännöksen soveltamistilanteissa on otettava huomioon, että vaaratilanteessa voi olla useampi eri hallinnonalan lainsäädäntöön toimivaltansa perustava toimivaltainen viranomainen esimerkiksi silloin, kun vaaran aiheuttajana on kaivos tai vaarallisia kemikaaleja käsittelevä teollisuuslaitos. Näissä tilanteissa korostuu eri viranomaistahojen toimiva yhteistyö vaaratilanteen hallitsemiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan kuuluvat vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettu laki (390/2005) sekä kaivoslaki (621/2011).

Tomi Lounema
kaupallinen neuvos